

กิตติกรรมประกาศ

หากกิตติกรรมประกาศนี้ จะเป็นพื้นที่ประกาศการกระทำอันเป็นเกียรติของผู้ที่มีส่วนรวมในความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ บุคคลแรกที่ผมอยากจะกล่าวคำขอบคุณมากที่สุด คือ ศาสตราจารย์ ดร.เสมอชัย พูลสุวรรณ ที่กรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในช่วงเวลาที่อาจารย์เองก็มีภารกิจมากมาย และผมก็ต้องกราบขอโทษอาจารย์ที่หลายครั้งผมทำให้อาจารย์ต้องเสียเวลากับความเฉื่อยชาและล่าช้าของผม สำหรับผม อาจารย์คือครูที่ยิ่งใหญ่ สิ่งที่อาจารย์สอนไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของความรู้ในตำรา หากแต่มันคือประสบการณ์ชีวิตที่ทำให้ผมได้เรียนรู้และจดจำไปตลอดถึงความมีวินัยเมื่อต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น

สำหรับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุกติ มุกดาวิจิตร ผมขอขอบคุณที่อาจารย์กรุณาดูแลผม แม้อาจารย์เองจะไม่ได้เป็นที่ปรึกษาโดยตรงของผม แต่หลายอาจารย์ก็ทำให้ผมอบอุ่นใจและคลายกังวล เมื่ออาจารย์อ่านงานของผมพร้อมกับมีข้อเสนอแนะให้ผมได้แก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติมสิ่งที่ขาด

รองศาสตราจารย์ ดร. สมสุข หินวิมาน ระยะเวลากว่า 6 ปี ที่ผมรู้จักอาจารย์ทั้งในฐานะอาจารย์และหัวหน้างาน อาจารย์ให้ความช่วยเหลือผมทุกครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือทางวิชาการ การสนทนากับอาจารย์ในหลายครั้งทำให้ผมมีความชัดเจนในแง่ของแนวคิด ผมเชื่อว่าที่ผมทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ ส่วนหนึ่งมาจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผมได้รับจากอาจารย์

ขอขอบคุณอาจารย์ ดร. วสันต์ ปัญญาแก้ว ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ข้อเสนอแนะของอาจารย์ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

หากวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์เล่มนี้เปรียบเสมือนกับปลายยอดของภูเขาน้ำแข็ง ได้ฐานภูเขาน้ำแข็งนี้ก็คงจะฐานน้ำแข็งที่ยิ่งใหญ่มาก เพราะผมระลึกเสมอว่ากว่าผมจะเดินทางมาถึง ณ จุดนี้ ผมได้รับความกรุณาจากผู้คนมากมาย และคนหนึ่งที่ผมอยากจะใช้พื้นที่นี้กล่าวถึงเธอคือ รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ ผมอยากจะบอกอาจารย์ว่า 5 ปีที่ผมทำงานได้มีโอกาสเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานของอาจารย์ มันทำให้ผมได้สั่งสมประสบการณ์และความรู้มากมาย สิ่งต่างๆ เหล่านั้นมันช่วยขัดเกลาความคิดทางวิชาการของผมจนทำให้ผมสามารถเดินทางมาถึงวันนี้ได้ ผมประทับใจทุกครั้งเวลาที่ได้มีโอกาสลงพื้นที่ร่วมกับอาจารย์ เพราะแต่ละครั้งอาจารย์ได้ให้ทั้งวิธีคิดและแนวทางการทำงานกับคนในชุมชนท้องถิ่น หลายครั้งเป็นประสบการณ์ที่ทำให้ผมต้องจดจำไปตลอด

ผมขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กำจร หลุยยะพงศ์ “ครูของผม” ผู้เป็นแบบอย่างการใช้ชีวิตในโลกวิชาการของผม เพราะหากไม่มีอาจารย์ผมก็คงไม่มีเส้นทางเดินบนโลกวิชาการ อาจารย์จึงไม่เพียงผู้หยิบยื่นโอกาสให้กับผม แต่อาจารย์ยังประทับใจและคอยผลักดันให้ผมเดินทางบนเส้นทางนี้อย่างปลอดภัย ผมระลึกถึงพระคุณของอาจารย์เสมอและอยากจะใช้พื้นที่นี้บอกอาจารย์ว่า “ขอบคุณครับอาจารย์”

ขอบคุณอาจารย์ ดร. อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ สองปีก่อนในโครงการสื่อสารสร้างสรรค์สุขภาพ อาจารย์เปิดโอกาสให้ผมทำอะไรอย่างที่ผมอยากทำ ผมได้สัมผัสประสบการณ์มากมายจากจุดนั้น จนมาเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สำหรับความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผมขอขอบคุณ ตู๊แสบ(พระมหาอเนก กองเขียว) ที่มาช่วยผมตอนฝึกอบรมเยาวชนผลิตสารคดี เพราะหากไม่มีตู่แสบนี้ก็คงไม่สำเร็จ น้ำใจของตู่แสบครั้งนี้ ทำให้ผมจดจำไปตลอดถึงมิตรภาพที่ไม่มีวันเสื่อมคลาย

กราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระครูไพศาลธรรมานุสิฐ เจ้าอาวาสวัดประดู่ป่า ที่กรุณาให้ผู้เขียนได้ใช้พื้นที่ของทางวัดเป็นสถานที่ฝึกอบรมเยาวชน และท่านยังกรุณาเชื้อเพื่ออุปกรณ์ต่างๆ ในการฝึกอบรม

กราบขอบพระคุณ ตู๊พี่ตู่ (พระปฎิภาณ ฐวิปัญโญ) ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการทำให้การฝึกอบรมกลุ่มเยาวชนครั้งนี้ผ่านไปด้วยดี ผมชื่นชมตู๊พี่เสมอในอุดมการณ์อันแรงกล้าของการทำงานเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนวัดประดู่ป่าบ้านเกิดของตู๊พี่

ขอบคุณน้องๆ ทุกคนในชุมชนประดู่ป่า ที่เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม “พี่ต๋น” ทำตามสัญญาแล้วนะครับ ที่เอาชื่อของทุกคนใส่ไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณเจกับโจ นางสาวและน้องชายของผม ที่ช่วยเหลือพี่คนนี้อย่างดีตลอดระยะเวลาที่ผมลงไปเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ลำพูน โดยเฉพาะโจ กับประสบการณ์แสงโสม ที่ทำให้ผมรู้ว่าเมาเหล้ามันเป็นอย่างไร (5 5 5...)

ขอบคุณพี่วิชัย บุคคลที่เปรียบเสมือนพี่ชายของผม ตลอดระยะเวลา 4 ปีที่ศึกษาอยู่ในคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มันทำให้ผมรู้สึกอบอุ่น คำแนะนำของพี่ช่วยหาทางออกให้ผมได้เสมอ และผมขอขอบคุณพี่อีกครั้งกับเหตุการณ์วันที่ 19 พฤษภาคม 2553 แม้บรรยากาศของบ้านเมืองจะวุ่นวายแต่พี่ก็ยังมาจัดสอบวิทยานิพนธ์ให้ผม

ขอบคุณพี่น้อยและพี่สนธยา รวมถึงลุงประสิทธิ์ ที่แม่ว่าจะเกษียณไปก่อนที่จะจบ แต่ผมก็ยังระลึกถึงลุงเสมอ พี่ๆ และคุณลุงทำให้ครอบครัวเล็กๆ ของชาวสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่ท่าพระจันทร์มีความอบอุ่นอยู่เสมอ

ขอบคุณพี่ๆ เจ้าหน้าที่ศูนย์มานุษยวิทยาที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผม ในวันที่ผมต้องอพยพไปสอบวิทยานิพนธ์ที่ศูนย์ฯ

ขอบคุณแหวว กับมิตรภาพที่มีให้ต่อกัน เธอคือแบบอย่างของความมีมานะและพยายามอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ และในช่วงท้ายของการแก้ไขวิทยานิพนธ์เธอเป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งที่ชวนผมจัดการวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จ

ขอบคุณเพื่อนๆ ชาวมานุษยวิทยา แอม พลอย วัลยา ตอย และพี่แดง ที่ทำให้การเรียนตลอด 4 ปี โดยเฉพาะ 2 ปีแรกเต็มไปด้วยความสนุกสนาน แม้ถึงวันนี้แต่ละคนจะมีเส้นทางเดินของตนเองที่แตกต่างกัน แต่ความประทับใจของพวกเราก็ยังคงอยู่ และในความเป็นเพื่อนผมจะระลึกถึงทุกคนเสมอ

ขอบคุณ นก แดง ภูอย เมียง ษา ปุ่น และ นิด รวมถึง จิ เพื่อนสนิทชาวอุษาคเนย์ กับความห่วงใยที่มีให้กับผม ทุกครั้งที่พวกเขาและเธอถามผมว่า “งานเสร็จรึยัง” มันทำให้ผมรู้สึกที่ผมไม่ได้อยู่เพียงลำพัง แต่ผมมีเพื่อนอยู่ข้างๆ เสมอ และพวกเราก็ยังจะเป็น “เพื่อนกันตลอดไป เย้...”

ขอบคุณ โบ ที่ช่วยเหลือแปลบทความภาษาอังกฤษถึงสองครั้ง ถ้าไม่มีโบงานเราก็คงจะไม่เสร็จสมบูรณ์ ขอบคุณโบจริงๆ นะ

ขอขอบคุณแม่ตั๋ย แม้ผมจะไม่ใช่สายเลือดของเธอ แต่ตลอดระยะเวลาที่ผมลงไปเก็บข้อมูลในจังหวัดลำพูน ผมรู้สึกได้ถึงความรักและความห่วงใยและปรารถนาดีที่เธอมีต่อผม

ขอบคุณพ่อ ที่แม้หลายปีที่ผ่านมาเราสองคนจะห่างกัน แต่การที่ผมได้มีโอกาสลงไปเก็บข้อมูลในลำพูน มันทำให้ผมสนิทกับพ่อมากขึ้น พ่อยังเป็นพ่อที่ห่วงใยผมและน้องๆ ทุกคน พ่อชอบทำกับข้าว และสำหรับผมกับข้าวของพ่อมันไม่เพียงแต่ทำให้อิ่มท้อง แต่มันทำให้ผมอิ่มใจทุกครั้งที่ได้กิน

สำหรับแม่ ผู้หญิงที่ทั้งชีวิตนี้เธอคงมีแต่ผม ทุกอย่างก้าวของผมนั้นเธอเฝ้าดูด้วยความห่วงใย สำหรับผมแม่เป็นกำลังใจในยามที่ผมอ่อนล้า เวลาผมเหนื่อยและมองไปที่แม่ผมมีกำลังใจทุกครั้งที่จะก้าวเดินต่อไป ผมรู้ว่าทั้งชีวิตของแม่เธอทำทุกอย่างเพื่อผม จนผมไม่อาจจะปฏิเสธได้ว่าผมจะมีวันนี้ไม่ได้เลยถ้าไม่มีแม่ ผมอยากจะทำแม่ว่า “ผมรักแม่ครับ” และวิทยานิพนธ์นี้ผมให้แม่เป็นของขวัญวันเกิดปีนี้ครับ

ขอขอบคุณย่าของผม แม่หญิงจาวยองเมืองลำพูน ที่เธอเป็นแรงบันดาลใจให้ผมทำ
วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ แม้ตอนนี้ย่าจะไม่ได้อยู่แล้วก็ตาม แต่ผมอยากบอกกับย่าว่าถึงตอนนี้ผมไม่อาย
เลยครับถ้าจะบอกใครว่าผมมีย่าเป็นคนของ

และผมขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่เห็นถึงความสำคัญของ
งานวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ และให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ เงินทุนของ สกว. ทำให้ผมได้ทำ
หลายสิ่งหลายอย่างที่ย่างทำ ซึ่งมันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ในท้ายที่สุดนี้ผมขอใช้พื้นที่ในตอนท้ายกิตติกรรมประกาศ บันทึกเรื่องราวของเหตุการณ์
บ้านเมืองในวันที่ 19 พฤษภาคม 2553 ซึ่งเป็นวันที่ผมสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่ามกลาง
บรรยากาศความวุ่นวายที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง ผมขอระลึกถึงเพื่อนร่วมชาติที่ต้อง
สละชีวิตและเลือดเนื้อเพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองของตนเอง ในฐานะนักเรียนมานุษยวิทยาผม
ตระหนักดีว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มาจากรากฐานของความไม่เข้าใจกันของผู้คนที่มีความ
แตกต่างทางความคิด นักเรียนมานุษยวิทยาอย่างผมจึงควรใช้ความรู้ทางมานุษยวิทยาเป็นสัมมา
อาชีวะที่จะสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในสังคมที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้คนในสังคมไทยเรียนรู้
และอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ

วันที่การเดินทางเพิ่งเริ่มต้น

อภิรักษ์ ธรรมเสนา

11 มิถุนายน 2553